

[Knud Damgaard.]

her i landet. Når der er debat om boligforlig, størst i større byer, allerstørst i Storkøbenhavn, er det naturligtvis, fordi det vedkommer mange.

Det er imidlertid en ringe del af debatten, der har været ført omkring lejeloven. Det har nok været en fejl og har givet et fortegnet billede af boligforligets indhold. Det gælder måske ikke mindst, når man vurderer forliget fra et socialdemokratisk synspunkt. Ved et par lejligheder har socialdemokratiske regeringer fremsat forslag på dette område uden at komme igennem med dem. Det sidste forsøg, der blev gjort, faldt på grund af udskrivningen af valget den 4. december i fjor.

De lovforslag, der nu lægges frem, er i overensstemmelse med boligforliget, men svarer på de væsentlige områder til det principielle grundlag, som de socialdemokratiske forslag byggede på. Disse forslag har vidtrækkende betydning for de vigtigste hverdagsproblemer for lejerne i etagelejlighederne landet over og ikke mindst for lejerne i den privatejede boligmasse. Lovforslagene er af så stor vigtighed for lejernes forhold til deres bolig, at disse anliggender burde have påkaldt langt større opmærksomhed hos offentligheden, end det har været tilfældet.

Hvad omfatter da lejeloven? For det første almindelig opsigelsesbeskyttelse. Efter de nugældende vilkår kan en kommunalbestyrelse reducere uopsigeligheden til en periode på 3 år for lejere i beboelsesejendomme og til 5 år ved erhvervsudlejning. Ved gennemførelse af dette lovforslag bliver opsigelsesbeskyttelsen permanent og landsdækkende. Dette er et såre vigtigt anliggende og i fuld overensstemmelse med socialdemokratiske synspunkter.

Medindflydelse, som det kendes fra forholdene i almennyttige selskaber, skal nu også omfatte lejerne i privatejede beboelsesejendomme. Det vil betyde indsigt i regnskaber, i budgetter, orientering om ansættelse af funktionærer, opsigelse af lejemål, drøftelse af lejeforhøjelser og af de forbedringer, som ejeren vil udføre, samt mulighed for at fastsætte ordensregler for ejendommen.

Dette er også en meget vigtig nydannelse, men det bør nok siges også med henblik på vilkårene i det almennyttige byggeri, at

lejernes større indflydelse på de daglige boligvilkår også må føre til større medansvar, når det gælder bevarelse af og værn om de store værdier, der findes i et moderne boligbyggeri. Det gælder miljøet omkring komplekserne, det gælder det tekniske udstyr, og det gælder en rimelig omgang med værdierne i ordensmæssig og etisk forstand. Disse problemer har nok hidtil været vanskelige at løse på grund af manglende mulighed for samordning. Nu er chancen der, og medindflydelsen på husordenen og dermed på opsigelsesgrundlaget for såkaldte uefterrettelige lejere får i virkeligheden større perspektiv set i denne sammenhæng.

Forslaget om, at en lejer, som ikke vil betale lejeforhøjelse begrundet i forbedringer, ikke længere kan opsiges, synes at være rigtigt. Dog synes det at være en mangel, at der ikke findes en melleminstans, hvor en sådan sag kan forelægges. Den direkte henvisning til boligretskendelse er et tungt apparat at gå i gang med. I tilknytning her til må det siges, at lige så sikker man kan være på virkelig lejerindflydelse på fastsættelse af omkostningsbestemt leje i de regulerede områder, lige så klart må man medgive Lejernes Landsorganisation, at bestemmelsen er af temmelig illusorisk art i de frie kommuner. I disse kommuner er det fortsat for meget i ejerens hånd at fastsætte lejen.

Da der gennem boligsikringsydelse indgår en væsentlig offentlig interesse i lejensættelsen, bør vi under udvalgsarbejdet undersøge, om der kan findes en form for yderligere sikring af medbestemmelse til gavn for lejeren og de offentlige interesser.

Men lad mig ikke med disse kritiske bemærkninger glemme fordelene. Mange steder har større kommunale anlæg, rensnings- og forbrændingsanlæg, hvor de betales på én gang, voldt betydelige økonomiske vanskeligheder. Forslaget om, at der i sådanne tilfælde åbnes adgang for betaling over en længere periode, er en af de små detaljer med stor positiv virkning.

Glemmes må heller ikke sikringen af efterlevendes og samlevendes ret til overtagelse af et lejemål, en ordning i fuld overensstemmelse med socialdemokraternes krav, som jeg er overbevist om vil blive positivt modtaget i tusinder af danske hjem.

Af betydning for boligsikringsydelsen er